

سرپرستی و دسترسی (کودکان)

5

قانون خانواده در مورد زنان انتاریو

FAR 005/2013

یک قانون خانواده برای تمام زنان
حق و حقوق خود را بشناسید

flew Family Law
Education for Women
Women's Right to Know

fodf Femmes ontariennes et
droit de la famille
Le droit de savoir

سرپرستی و دسترسی (کودکان)

هدف از تدوین این کتابچه ارائه درک ساده و ابتدایی از مسائل قانونی میباشد که البته جایگزینی برای گرفتن کمک و مشاوره قانونی برای یک فرد بشمار نمیرود. در صورت درگیر بودن با مسائل خانوادگی، توصیه میشود که جهت آشنایی با حق انتخابها و حفظ منافع خود هر چه سریعتر از مشاوره قانونی کمک بگیرید. برای کسب اطلاعات بیشتر در باره نحوه پیدا کردن و پرداخت هزینه وکیل خانواده، به بخش " کمک یابی درباره مشکلات خانواده" این کتابچه و در کنفرانس مجازی (webinar) ما به قسمت "در جستجوی یک وکیل خانواده" در وب سایت www.onefamilylaw.ca مراجعه کنید.

در کانادا بموجب قانون، هر دو والدین در اکثر موارد حق دارند که فرزندان خود را پرورش دهند و درباره نحوه مراقبت از آنها تصمیم گیری نمایند.

اگر شما و ولی دیگر فرزندان جدا از هم زندگی میکنند، باید در مورد زندگی روزانه فرزند خود و محل زندگی وی برنامه ریزی کنید. میتوانید با یا بدون کمک وکیل و دادگاه ترتیبات این کار را فراهم نمایید.

اگر نمیتوانید به توافق برسید، هر یک از شما میتواند حکمی را از دادگاه جهت **سرپرستی یا دسترسی** تقاضا نماید. شما باید در شهر یا شهرستانی تقاضا کنید که فرزندان معمولاً در آنجا زندگی میکنند. اگر تغییر شرایط زندگی هر یک از والدین **بسیار مهم** باشد، احکام در مورد سرپرستی یا دسترسی نیز تغییر میکنند.

سرپرستی چیست؟

سرپرستی یعنی در اختیار داشتن حق قانونی و مسئولیت اتخاذ تمام تصمیمات مهم درباره زندگی کودک. این امر شامل موارد زیر است:

- انتخاب مدرسه کودک
- انتخاب مذهب کودک
- تصمیم گیری درباره خدمات پزشکی کودک

ولی که سرپرستی کودک را بعهدده دارد را **ولی سرپرست (custodial parent)** مینامند و کودک در اکثر مواقع با ولی سرپرست زندگی میکند.

دسترسی چیست؟

اگر یکی از والدین حق سرپرستی کودک را بعهدده داشته باشد، ولی دیگر معمولاً به کودک دسترسی خواهد داشت. اکثر مواقع، دادگاهها معتقدند به صلاح کودک است که با هر دو والدین خود در تماس باشد. اگر دادگاه حکم دسترسی (Access) را برای یک ولی صادر کند، به معنی اینست که اوحق دارد زمانی را با فرزند خود صرف کند و همچنین در مورد سلامتی، رفاه و تحصیلات وی آگاه شود. حتی ولی که زمان زیادی را با فرزند خود نبوده است نیز میتواند طلب دسترسی کند.

ولی که به فرزند خود دسترسی دارد را **ولی غیر سرپرست (non-custodial)** یا **ملاقات کننده (access)** مینامند.

اگر بتوانید با ولی دیگر فرزند خود براحتی و صادقانه صحبت کنید، هر دوی شما میتوانید در مورد سرپرستی و دسترسی به یک توافق غیر رسمی برسید. بهتر است این توافق بصورت کتبی، تاریخ دار و امضای هر دوی شما تهیه شود و هر یک از شما از یک وکیل بخواهید تا آن را مشاهده و در دادگاه ثبت کند. اگر با ولی دیگر کنار نمی آید و یا روابط شما توأم با خشونت بوده است، بهتر است برای امنیت خود و فرزندان یک وکیل استخدام کنید و برای انجام امور سرپرستی و دسترسی به دادگاه مراجعه کنید.

بهرحال، کودک میتواند تنها با یک ولی زندگی کند و ولی دیگر با تدارکات زندگی او موافقت کند. از زمانیکه تدارکات زندگی پذیرفته میشود، ولی دیگر از حق خود در مورد سرپرستی میگذرد و تنها حق دسترسی به کودک را قبول میکند، مگر اینکه یک توافق یا حکم دادگاه این شرایط را تغییر دهد.

انواع سرپرستی

دو نوع تدارک اصلی برای سرپرستی وجود دارد:

1. سرپرستی یگانه

اگر شما دارای سرپرستی یگانه (**sole custody**) هستید، میتوانید تصمیمات مهم را در مورد سلامتی، تحصیل و تعلیمات مذهبی فرزند خود اتخاذ کنید.

معمولاً ولی دیگر حق دارد در مورد تصمیمات شما آگاه شود، اما نمیتواند به شما بگوید چه تصمیماتی درباره فرزندتان اتخاذ کنید.

2. سرپرستی مرتبط

اگر دارای سرپرستی مرتبط (**joint custody**) هستید، شما و ولی دیگر هر دو حق دارید که در مورد مسائل مهم زندگی فرزندان تصمیم گیری نمائید و ملزم به همکاری با یکدیگر هستید. اگر دادگاه تشخیص دهد که هر دو والدین باهم کنار نمی آیند و یا زندگی آنها توأم با اذیت و آزار بوده است، به احتمال کمتر حکم سرپرستی مرتبط را صادر میکند.

سرپرستی مرتبط لزوماً بدین معنی نیست که مدت زمانی که کودک با هر یک از والدین خود زندگی میکند، یکسان باشد.

لازم است بدانید، مادامیکه دادگاه در حال تصمیم گیری درباره تدارکات سرپرستی نهایی است، ممکن است حکم **سرپرستی موقت** (**interim or temporary custody**) را برای یکی از والدین صادر کند. این تدارکات تا زمانی که دادگاه حکم سرپرستی نهایی را صادر کند، بقوت خود باقی خواهد بود. سرپرستی موقت مهم است، زیرا دادگاه معمولاً مایل است تدارکات فعلی نتیجه بخش را برای کودک ادامه دهد.

انواع دسترسی

دادگاه میتواند انواع مختلف احکام برای دسترسی (فرزند) را صادر کند. برخی جنبه علنی و عمومی و سایر آنها بیشتر جنبه اختصاصی دارند.

1. دسترسی عادلانه

دادگاه میتواند حکمی را صادر کند که یکی از والدین حق سرپرستی و دیگری دسترسی عادلانه (**reasonable access**) داشته باشد. این امر بشما و ولی دیگر فرزند اجازه میدهد تا تدارکات دسترسی را متناسب با توافق خودتان ترتیب دهید.

2. دسترسی ثابت یا محدود

چنانچه شما با ولی دیگر فرزند خود بتوافق نمیرسید، میتوانید از دادگاه حکمی را تقاضا کنید که در آن شرایط دسترسی مثل تاریخ، مدت و تعداد دفعات ملاقات با فرزند مشخص شده باشد. این نوع دسترسی **ثابت یا محدود (fixed or limited access)** نامیده میشود. اگر رابطه تان توأم با اذیت و آزار بوده است، میتوانید از دادگاه تاریخ و زمان ملاقاتها را درخواست کنید تا مجبور نشوید درباره این جزئیات با ولی دیگر صحبت کنید.

3. دسترسی تدریجی

گاهی اوقات دادگاه برنامه دسترسی تدریجی (**graduated access schedule**) را تنظیم میکند. بدین معنا که ولی (دیگر) در اوائل، دسترسی محدودی به فرزند دارد، اما بمرور زمان بیشتر میشود. برنامه زمانی تدریجی به کودک فرصت میدهد تا ولی ملاقات کننده را بشناسد و به او اطمینان کند. دادگاه هنگامی از این حکم استفاده میکند که فرزند شما زمان زیادی را با ولی ملاقات کننده سپری نکرده و یا زمانیکه فرزندان بسیار کوچک بوده شما از هم جدا شده باشید.

4. دسترسی توام با نظارت

زمانیکه دادگاه نگران امنیت کودک در زمان دیدار با ولی ملاقات کننده باشد، یا ولی ملاقات کننده و کودک زمان زیادی را باهم نبوده اند، حکم دسترسی توام با نظارت (**supervised access**) را صادر میکند. دسترسی توام با نظارت، یعنی اینکه ولی ملاقات کننده نمیتواند با کودک تنها بماند. فرد نظارت کننده این ملاقاتها میتواند از اعضا فامیل یا افراد دیگر باشد. این نوع ملاقاتها در مراکز دسترسی توام با نظارت (**supervised access centres**) صورت میگیرند، جایی که کارکنان آن بر ملاقاتها نظارت داشته باشند.

اگر دادگاه درباره تضاد یا امنیت ملاقات شما با ولی دیگر برای انتقال کودک نگران باشد، میتواند حکم تبادل دسترسی توام با نظارت (**supervised access exchanges**) را صادر کند. این دسترسی میتواند در مرکز دسترسی توام با نظارت صورت گیرد تا کارکنان آن بتوانند در امر انتقال کودک بین شما و شریک زندگیتان کمک کنند و در اینصورت شما میتوانید از تماس با یکدیگر اجتناب کنید. همچنین مرکز تبادل دسترسی میتواند در مکان امنی مثل اداره پلیس باشد.

5. عدم دسترسی

در مواقع بسیار نادر، یک ولی از ملاقات فرزند خود محروم (**denied access**) خواهد شد. این تنها زمانی اتفاق می افتد که دادگاه تشخیص دهد کودک از لحاظ جسمی یا روحی توسط ولی ملاقات کننده صدمه میبیند و از طریق دسترسی توام با نظارت نیز بحد کافی محافظت نمیشود.

محل زندگی کودک

اگر شما دارای سرپرستی یگانه هستید، اکثر یا تمام اوقات کودک با شما زندگی خواهد کرد.

اما سرپرستی، همیشه به معنای محل زندگی کودک نمیباشد. اگر شما و ولی دیگر دارای سرپرستی مرتبط هستید و یا ولی دیگر حق دسترسی به کودک را دارد، کودک میتواند زمان زندگی را با هر دوی شما تقسیم کند. طبق توافق طرفین یا حکم دادگاه، امکان دارد که کودک گاهی اوقات شبها، آخر هفته ها، روزهای هفته یا تعطیلات را نزد ولی دیگر بماند.

معمولاً یک کودک مدت زمان بیشتری را نزد یکی از والدین سپری میکند. در اینصورت خانه ای که کودک بیشتر اوقات خود را در آنجا میگذراند، **محل اصلی زندگی (primary residence)** وی مینامند. ولی یا سرپرستی که بیشترین مراقبت را از کودک بعمل می آورد **مراقب اصلی (primary caregiver)** مینامند. دادگاهها اغلب تشخیص میدهند کودک باید با ولی که اکثر اوقات مراقبت اولیه او را بعهده داشته یا با فردیکه در زمان تصمیم گیری دادگاه برای سرپرستی، مراقب اصلی او بوده است، زندگی کند.

پی گیری احکام سرپرستی و دسترسی

اگر دارای توافق یا حکم دادگاه برای سرپرستی و دسترسی هستید، باید حتماً آنرا دنبال کنید. شما یا ولی دیگر فرزندان میتوانند برای اجرای حکم سرپرستی از پلیس کمک بخواهید. اگر شما طبق حکم به ولی دیگر اجازه دیدن فرزندش را ندهید، اگر او سرپرستی کودک را از دادگاه درخواست کند، دادگاه اجازه انتقال آن را به او دارد.

قانون بشما اجازه میدهد که در صورت ترس از امنیت کودک، تقاضای دسترسی را رد کنید. اگر فکر میکنید که فرزندان در معرض خطر قرار دارد، دسترسی را رد کنید و بلافاصله از مشاوره حقوقی کمک بگیرید. در مواقع اضطراری با شماره 911 تماس بگیرید.

گاهی اوقات یکی از والدین برای اخذ حکم دسترسی زیاد تلاش میکند، و سپس در طول ساعات ملاقات به دیدن فرزند خود نمی آید. این موضوع برای کودک بسیار ناراحت کننده است، اما متأسفانه قانون نمیتواند ولی (ملاقات کننده) را وادار به ملاقات کند. اگر این عمل بطور مرتب تکرار شود، ملاقاتهای کوتاه مدت یا انجام شده را یادداشت کنید. شما ممکن است قادر باشید با استفاده از این اطلاعات مجدداً به دادگاه مراجعه و تقاضای تغییر حکم دسترسی نمایید.

دادگاهها چگونه در مورد سرپرستی و دسترسی تصمیم میگیرند؟

زمانیکه دادگاه در مورد سرپرستی و دسترسی تصمیم میگیرد، تنها باید آنچه را که به صلاح کودک است در نظر داشته باشد. این تعریف تاکید شده قانون است. برخی از نکاتی که دادگاه به آنها توجه میکند عبارتند از:

- آیا محیط خانه توأم با اذیت و آزار بوده است؟
- رابطه بین هریک از والدین و کودک تا چه حد دوستانه است؟
- روابط عاطفی بین کودک و هر یک از والدین تا چه حد قوی است؟
- کودک چه مدت در محیطی آرام و ثابت زندگی کرده است؟
- هریک از والدین برای مراقبت و تربیت کودک چه طرح و برنامه هایی را در نظر دارند؟
- هریک از والدین چگونه میتوانند در بارآوری کودک نقش داشته باشند؟
- توانایی هریک از والدین در تامین کودک چقدر است؟
- خواسته های کودکان بزرگتر چیست؟

دادگاههای خانواده همچنین به شرایط و تدارکات موجود نیز توجه میکنند که آنرا وضع موجود (**status quo**) مینامند. اگر وضعیت زندگی کنونی کودک خوب باشد، شاید دادگاه مایل به ایجاد تغییرات زیادی نباشد.

والدین تنها افرادی نیستند که میتوانند سرپرستی یا دسترسی را تقاضا کنند. طبق قانون هر کسی میتواند آنرا تقاضا کند. اعضای خانواده گسترده مثل پدربزرگها، والدین ناتنی، خاله ها، عمه ها، دایی ها و عموها نیز میتوانند از دادگاه تقاضای سرپرستی کنند. برای دادگاه فرد تقاضا کننده مهم نیست، تنها صلاح کودک را قبل از واگذاری حکم سرپرستی یا دسترسی در نظر میگیرد.

تغییر مکان با فرزندان

مسئله دشواری که اغلب در زمانیکه والدین باهم زندگی نمیکند پیش می آید، اینست که آیا ولی که کودک با او زندگی میکند، میتواند کودک را از شهر یا در بعضی موارد حتی از استان یا کشور خارج کند یا خیر. شاید شما مایل باشید به دلیل حمایت یا یک موقعیت شغلی نزدیک اعضای خانواده خود نقل مکان کنید و بهمین علت ممکن است برای ولی دیگر دشوار باشد که بطور مرتب کودک را ملاقات کند. فاصله راه و هزینه دسترسی ملاقات نیز هردو مسئله ساز خواهند بود.

همانند تمام تصمیمات اتخاذ شده در مورد یک کودک، بررسی که دادگاه در مورد تایید نقل مکان کودک در نظر میگیرد باید به صلاح او (کودک) باشد. اگر شما مجاز به تغییر مکان با فرزند خود هستید، دادگاه ممکن است حکم دسترسی را تغییر دهد تا ولی ملاقات کننده بتواند مدت زمان بیشتری به فرزند خود دسترسی داشته باشد، یا شاید مقدار پولی که شما بعنوان خرجی فرزند دریافت میکنید را کاهش دهد، زیرا هزینه رفت و آمد دیدار کودک برای ولی دیگر گران تمام خواهد شد.

در برخی موارد، اگر ولی دیگر موافق نباشد، دادگاه ممکن است اجازه ندهد که شما با فرزندان تغییر مکان دهید.

مسافرت با فرزندان

در اکثر موارد، اگر ولی دیگر دارای حکم سرپرستی یا دسترسی باشد، شما نمیتوانید بدون اجازه او (ولی دیگر) کودک را از کانادا خارج کنید. این بدین معناست که هنگام مسافرت با فرزندان باید حکم سرپرستی و نامه ای از طرف ولی دیگر که اجازه خروج کودک از کانادا در آن قید شده باشد را به همراه داشته باشید. این نامه باید توسط یک وکیل مهر و امضای رسمی شود.

در زمان ترک کانادا و یا ورود به کشور دیگری، انتظار میرود که مقامات مرزی از شما بخواهند ثابت کنید که ولی دیگر با مسافرت کودک موافقت نموده است.

بچه ربایی

گاهی اوقات یکی از والدین کودک را بدون اجازه ولی دیگر از کانادا خارج میکند. این موضوع بسیار جدی است. این عمل را **بچه ربایی** (**child abduction**) مینامند. در کانادا بچه ربایی جرمی جدی بشمار میرود.

هیچ راهی وجود ندارد که مطمئن شوید فرزندان بدون اجازه شما هرگز از کانادا بیرون برده نشود، اما مواردی هستند که شما میتوانید برای محافظت از فرزند خود از آنها کمک بگیرید. مثلاً مطمئن شوید که حکم یا توافقنامه مربوط به سرپرستی:

- تا حد امکان واضح و مفصل است
- مخصوصاً در آن قید شده باشد که کودک نمیتواند بدون اجازه شما به خارج از کانادا مسافرت کند.

همچنین در این حکم میتوان قید نمود که شما یا دادگاه باید پاسپورت کودک یا پاسپورت ولی دیگر را نزد خود نگهداری کنید.

چه کار کنید اگر فرزندتان بدون اجازه شما به خارج از کانادا برده شده است

اگر فکر میکنید فرزندتان بدون اجازه شما به خارج از کشور (کانادا) برده شده است، باید:

- بلافاصله به پلیس زنگ بزنید. پلیس به مقامات مرزی در کانادا و کشوری که ممکن است ولی دیگر فرزند شما را به آنجا ببرد، هشدار میدهد.
- بلافاصله به دفتر امور کنسولگری (Consular Affairs Bureau) بشماره تلفن رایگان 1-800-387-3124 یا 1-800-267-6788 زنگ بزنید. این دفتر 24 ساعت (شبانه روز) و 7 روز هفته باز است.

اگر فرزندتان بدون اجازه شما به خارج از کانادا برده شده است، بهتر است بلافاصله با یک وکیل مهاجرت و یک وکیل قانون خانواده صحبت کنید.

قانون اصلی که میتواند بشما کمک کند تا فرزند خود را پس بگیرید، کنوانسیون لاهه در خصوص جنبه های مدنی بچه ربایی بین المللی - Hague Convention on the Civil Aspects of International Child Abduction است. این یک معاهده بین المللی است که توسط چندین کشور به امضا رسیده است. این کشورها با امضاء این معاهده توافق نمودند که با همکاری همدیگر بچه هایی که بطور غیر قانونی از یک کشور به کشور دیگر برده شده را پیدا و بازگردانند.

اگر فرزند شما به کشوری برده شده که کنوانسیون را امضا نکرده باشد، ممکن است برگرداندن وی به کانادا کاری بس دشوار باشد. در صورت وقوع چنین اتفاقی، شما می‌توانید از قوانین کشوری که فرزند شما به آنجا برده شده استفاده کنید تا سرپرستی او را بگیرید. همچنین می‌توانید با شخصی که بچه شما را ربوده و خانواده او مذاکره کنید.

برای اطلاعات بیشتر در مورد نحوهٔ جلوگیری از بچه ربایی در سطح بین المللی یک کتابچه راهنما برای والدین بنام بچه ربایی در سطح بین المللی (International Child Abductions) را مطالعه فرمائید. این کتابچه توسط (وزارت) امورخارجۀ کانادا تهیه شده است. همچنین شما را راهنمایی میکند که در هنگام بیرون بردن فرزندان از کانادا بدون اجازه شما چه اقداماتی را انجام دهید. می‌توانید یک نسخه از آنرا از امور خارجه کانادا - Foreign Affairs Canada سفارش دهید، یا بصورت آن لاین (online) از وب سایت <http://www.voyage.gc.ca/> مطالعه کنید. در قسمت "Travelling Abroad" می‌توانید اطلاعات مفیدی کسب کنید.

• با اینکه این نشریه از طریق بنیاد حقوقی انتاریو (Law Foundation of Ontario) تأمین مالی شده است، اما محتوای آن لزوماً منعکس کنندهٔ نظرات این بنیاد نمیباشد.

• نظرات بیان شده در این مطالب بیانگر نظرات FLEW هستند و لزوماً نظرات استانی را منعکس نمی‌سازند.

هنگام پایان یافتن یک رابطهٔ صمیمی، خطر بیشتری از خشونت وجود دارد. اگر در معرض خطر فوری قرار دارید، با 911 تماس بگیرید. اگر شما یا افراد دیگری را میشناسید که در معرض خطر قرار دارند، برای کسب اطلاعات در کمک یابی از وب سایت www.onefamilylaw.ca دیدن کنید.

اگر شما یک زن فرانکوفون (کسی که زبان مادریش فرانسه است) هستید که در انتاریو زندگی میکنید، دسترسی به خدمات به زبان فرانسه در روند قوانین دادگاه خانواده حق شما میباشد. برای اطلاعات بیشتر در رابطه با حقوقتان با یک وکیل، دفاتر حقوقی محلتان و یا تلفن امداد زنان 1-877-336-2433 ، 1-866-860-7082 TTY (تلفن ناشنواایان) تماس بگیرید.

برای کسب اطلاعات بیشتر در مورد نحوهٔ دسترسی به خدمات به زبان فرانسه می‌توانید به سایت‌های اینترنتی www.onefamilylaw.ca یا www.undroitdefamille.ca مراجعه کنید.

عناوین قابل دسترس مربوط به قانون خانواده

1. قانون خانواده و روشهای حل اختلاف غیر دادگاهی (FAR 001)
2. قانون خانواده و حمایت از کودک (FAR 002)
3. خرجی (نفقه) فرزند (FAR 003)
4. قانون جنایی و خانواده (FAR 004)
5. سرپرستی و دسترسی (کودکان) (FAR 005)
6. قراردادهای خانوادگی (FAR 006)
7. داوری در قانون خانواده (FAR 007)
8. مسائل قانون خانواده برای زنان مهاجر، پناهنده و بدون وضعیت اقامت (درکانادا) (FAR 008)
9. کمک یابی در امور قانون خانواده (FAR 009)
10. در قانون خانواده تقسیم اموال چگونه صورت می گیرد (FAR 010)
11. ازدواج و طلاق (FAR 011)
12. خرجی (نفقه) همسر (FAR 012)

این کتابچه در چندین زبان و نگارش مختلف قابل دسترسی میباشد. برای اطلاعات بیشتر به سایت اینترنتی ما ، به آدرس زیرمراجعه نمایید
www.onefamilylaw.ca

شما همچنین میتوانید، برای اطلاعات بیشتر در رابطه با حقوقتان در قانون خانواده را از سایت اینترنتی ما بدست آورید.

